मेमीयकः-यिका ; माययिता-त्री, मिमाययिषिता-त्री, [1]मेता-त्री, मिमीषिता-त्री, मेमीयिता-त्री ; इत्यादीनि सर्वाण्यपि रूपाणि ण्यन्तात् ण्यन्तप्रकृतिकसन्नन्ताच्च **गोमयतिवत्** (433) ज्ञेयानि। आधृषीयत्वेन णिज्विकल्पः। तेन णिजभावपक्षे शुद्धात्, शुद्धप्रकृतिकसन्नन्तात्, शुद्धप्रकृतिकयङन्ताच्च भौवादिक**नयतिवत्** (680) सर्वाण्यपि रूपाणि (नयतेः प्रातिस्विकरूपाणि विना) ज्ञेयानि। णिजभावपक्षे तु—शतरि—[2]मयन्-न्ती इति रूपम्।

(1268) "मीङ् हिंसायाम्"

(IV-दिवादिः-1137. सक. अनि. आत्म.)

'मीञो मीनाति मीनीते, **हिंसायां मीयते** ङितः॥' (श्लो. 16) [इति **देवः**।'हिंसाऽत्र मृतिः।' इति **धा. का. व्याख्यायाम्** (2.58)। मायकः-यिका, मायकः-यिका, मिमीषकः-षिका, [3]मित्सकः-त्सिका, मेमीयकः-यिका ; मेता-त्री, माययिता-त्री, मिमीषिता-त्री, मित्सिता-त्री, मेमीयिता-त्री ; इत्यादीनि सर्वाण्यपि रूपाणि भौवादिकक्षयतिवत् (302) ज्ञेयानि। शतरि मीयन्-न्ती-ती इति रूपमिति विशेषः।

---

1. शुद्धे तृजन्ते इडभावात् गुणे रूपमेवम्।

2. णिजन्तस्थले धातोरस्योभयपदित्वेऽपि णिजभावपक्षे आत्मनेपदप्रवृत्तिनिमित्ताभावात्, 'शेषात् कर्तरि—' (1-3-78) इति परस्मैपदं शतेति ज्ञेयम्।

3. 'सनि **मीमा**—' (7-4-54) इत्यत्र मीनातिमिनोत्योरुभयोरपि '**मी**' इत्यनेन ग्रहणम्-इति **वृत्तिकारः**। तेन नास्य 'मी' इत्यनेन ग्रहणमिति ज्ञायते। **काश्यपक्षीरस्वामि-वर्धमान**प्रभृतयस्तु धातोरस्यापि तत्र ग्रहणमिति कृत्वा, इस्भावे, अभ्यासलोपादिके, सकारस्य तकारे च कृते '**मित्सते**' इति सन्नन्ते रूपं प्रदर्शयन्ति। "लाक्षणिकमीरूपस्य मिनोतेः अग्रहणशङ्कापनोदनपरा **वृत्तिः**; न त्वस्याग्रहणपरा।" इति तेषामुपपादनं **माधवधातुवृत्ति**प्रतिपादितमिहानुसन्धेयम्। वस्तुतस्तु 'इको झल्' (1-2-9) इत्यत्र, 'मीनातिमिनोत्योः—' इति **भाष्योक्त्या**, 'सनि **मीमा**—' (7-4-54) इत्यत्र मीनातिमिनोत्योर्द्वयोरेव ग्रहणं न्याय्यम्; अन्यथा निरुक्त**भाष्यस्यो**पलक्षणत्वापत्तेः। अस्य धातोरपि ग्रहणे उपलक्षकत्वकल्पनायां च प्रमाणाभावाच्चेत्यलम्। **अन्यत्र** विस्तरः।